

sin kaldı ki, bu memlekette her münevver-gencin omuzunda tek yıldız vardır. Bu itibarla teğmende olsak biz de kendimizi bu memleketin asker evlâtları saymaktayız. Bu meseleyi aynı zamanda sivil olarak konuşmayı, bu memleketin ve bu neslin çocuğu olarak hassasiyet göstermeyi vazife sayıyorum, maddelere gelindiği zaman tekliflerimi arzedeceğim.

(Alkışlar).

HULÜSİ ORAL (Denizli) — Sayın arkadaşlar; seferde bütün millet asker, hazarda askerler ve o vazifeyi meslek edinenler, onun hazırlığıyla ve seferde hepimizi idare edecek şekilde teşkilâtla meşguldürler. Binaenaleyh Türk Milleti heyeti umumiyesi itibariyle askerdir. Bu cepheden ve B. M. M. olmak, milli iradeyi temsil etmek itibariyle, bir asker olmanın ziyade hepimiz, sayın Generaller de aynı kisve altında burada Anayasaya, uygun ve her hususta kabul ettiğimiz şekilde teşkilât kanunlarına göre bu işi ayarlamak zamanı gelmiştir. Bendeniz gerekçe ve saire üzerinde duracak değilim.

Şüphesiz tevhidî kuva esasını kabul etmiş bulunuyoruz. Anayasa budur. Yalnız bunu kabul etmekle beraber; teşriî kuvvetin vazifeleri, İcra kuvvetlerinin vezâifi, adlî kuvvetlerin vazifeleri tadat edilmiştir. Bunun içinde, İcra Kuvvetleri arasında ayrıca kabul edilen, bu üç kuvvetten gayri Meclise karşı 4 ncü bir kuvvet daha yoktur. İcra kuvvetinin içinde, hepimizin bildiği vechile, bir de Millî Savunma Bakanlığı vardır. Orduyu ancak ifade eden bir cümledir, bir bakanlıktır. Anayasanın 40 ncü maddesi, komuta salâhiyeti hazarda Genelkurmay Başkanına vermiş olmaktan ve özel kanunla salâhiyeti tâyin edilir denmiş olmaktan başka Genelkurmay diye bir müessesesinin Başkanlığa, su veya bu yere bağlanacağı hakkında müsteakil olacağı hakkında ayrıca mevcut bir sarahat hattâ delâlet dâhi yoktur.

Ama o zamanlar, mütaakıp zamanlar icabı olarak Genelkurmay 4580 sayılı Kanunla Başbakanlığa bağlanmış ve Başbakanlığı Meclise karşı sorumlu tutmuştur. Şimdiye kadar geçen bu vaziyet kanuna, Anayasaya aykırı denilemezse de **Komutayın salâhiyeti** kullanmasında daha faydalı olur mülâhazası ile bu şekle gidilmiş olabilir. Her bakanlığın bir teşkilât kanunu vardır,, her Bakanlığın tatbik ettiği bir

esas kanunu vardır. Teşkilât kanunlarının mahrem olanları müstesna, Meclisten geçer ve teşkilât olarak meydana gelir. Bakınız, Millî Savunma Bakanlığının kuruluş ve görevlerine dair kanun, diyor, fakat dört maddenin içinde bütün dâvayı hallediyor, ama nasıl hallediyor? Kendisine bağlanacakları bağıyor, teşkilât itibariyle vazifeleri üzerinde yeni bir genelkurmaylık, bir de Millî Savunma çıkarıyor. Ya diğer kuvvetleri? Bu Bakanlık teşkilât kanununda vazife ve salâhiyet tâyin edilir, o yok. Ama yek nazarda ele alınınca çarpışan iki kuvvetin birleşmesi, birleşmemesi mahiyetini arz ediyor. Tasarı bundan kendisini kurtaramamıştır. Dikkat buyurun. Genelkurmay daima hüviyeti mahsusa taşımış ama, Sayın Millî Savunma komisyonun kabul ettiği maddelerde. Hükümet teklifinde deniz; kara, hava kuvvetleri kabul edilmiştir, Sayın İzzettin Çalışlar bu kuvvetlere lüzum var mı, yok mu, bu husustaki noktâi nazarlarını söylediler.

Hükümet, bütün dünya milletlerinin kabul ettiği gibi, kara; deniz hava kuvvetlerini harb zamanlarında ayarlamak, bir teşkilâta bağlamak zaruretini hissetmiş ve bu kuvvetlerin esas bir kuvvet olduğunu kabul etmiştir. Bu hususu, Millî Savunma Komisyonu ne ref, ne de kabul etmiştir. Fakat gerekçesinde bahsettikten sonra meskût geçmiş ve Genelkurmayın hüviyeti üzerinde durmuştur. Bununla dördüncü maddeyi kabul etmiş. Deniz, Kara, Hava Kuvvetleri Komutanlarının, ordu müfettişlerinin nasıl tâyin edileceklerini tasrih etmiştir. Yukarıda, bunların bir teşkilât halindeki mevcudiyetine yanaşmamış ve bahsetmemiştir. Bu vaziyette altı ile üstü birbirini tutmamıştır. Onun için burada Millî Savunmanın teşkilât itibariyle aslı nedir? Millî Savunma Komisyonu Bunu izah etmemiştir.

Halbuki, kara, deniz, hava kuvvetlerini ve bir de seferde bunlara kumanda eden, komutayı Anayasa mucibince verilmiş olan Genelkurmayla diğer bir takım idari vazifeleri, Millî Savunma Bakanlığının şahsiyeti mâneviyesine bağlamıştır. Millî Savunma Komisyonu şu veya bu şekilde tadadî olarak bâzı görevlerden bahsetmiştir. Evvelâ teşkilâtı kabul etmemiştir. Bugün Millî Savunma Komisyonunun şu maddeleriyle hiçbir zaman Genelkurmay ve diğer teşkilât bir mevcudiyeti şahsiyede, Millî Müdafaa Bakanlığının